ASSOCIACIÓ ESCLAT

Àmbit geogràfic: Autonòmic
Seu social: Barcelona
Forma jurídica: Ass. sense ànim de lucre i d'utilitat pública.

- **203 persones treballadores**
- **20 persones treballadores pertanyents a col·lectius en risc d'exclusió social**
- **234 persones voluntàries**
- **373 persones sòcies**

NOMBRE ACTUAL DE PERSONES ATESES EN ELS SERVEIS A LES PERSONES:

- 40 a serveis a la infància i la joventut
- 54 a serveis a la gent gran
- 206 a serveis a persones dependents o amb discapacitat
- 1 a serveis específics vinculats a l'àmbit de l'execució penal

www.esclat.org

Breu història de l'organització

L'Associació Esclat és una entitat sense afany de lucre, declarada d'utilitat pública (O.M. 06.03.97) i membre de DINCAT, FEPCCAT i SINER GRUP. Amb més de 47 anys d'història, Esclat té com a missió millorar la qualitat de vida de les persones amb paràlisi cerebral, discapacitats similars i dany cerebral adquirit, així com de les seves famílies.

Els seus objectius són: potenciar les possibilitats de desenvolupament de les persones amb paràlisi cerebral, afavorir la seva inclusió familiar i social, promoure serveis per a la seva atenció i integració social al llarg de totes les etapes de la vida i promoure la igualtat de gènere en tots els àmbits de la societat.

Des de 1977, segons els seus estatuts, Esclat es dedica a la promoció i foment de la prevenció, educació, formació professional, assistència, recerca, activitat laboral, esport, temps lliure, atenció residencial i salut, cultural i social de les persones amb paràlisi cerebral. Així, impulsa i administra centres, serveis i activitats per a l'atenció i promoció dels drets d'aquestes persones, promovent-ne la integració social.

L'associació també forma famílies, professionals i voluntariat, i ha creat diversos serveis d'atenció directa (escola, centre ocupacional, centre especial de treball, dos centres de dia i servei residencial) adaptats a les necessitats individuals.

Missió

A Esclat Grup Social, contribuïm, des del nostre compromís ètic, mitjançant suports i oportunitats, a què cada persona amb paràlisi cerebral, dany cerebral adquirit o altres discapacitats similars, i la seva família, pugui desenvolupar el seu projecte de qualitat de vida. També promovem la seva inclusió com a ciutadana de ple dret en una societat justa i solidària.

Descripció de l'activitat

L'Associació Esclat és una entitat sense ànim de lucre que treballa per millorar la qualitat de vida de les persones amb paràlisi cerebral i discapacitats similars.

Ofereix una àmplia gamma de serveis i programes que inclouen:

- Educació: Gestionen una escola concertada que atén alumnes amb paràlisi cerebral i pluridiscapacitat entre els 3 i els 21 anys.
- Atenció diürna: Disposen de dos centres de dia que proporcionen atenció i suport a persones adultes amb discapacitat greu.
- Ocupació: Compten amb un centre ocupacional i un centre especial de treball que ofereixen oportunitats laborals i formació a persones amb discapacitat.

- Habitatge: Gestionen una residència que proporciona un habitatge adaptat i suport a persones amb discapacitat.
- Altres serveis: Ofereixen formació a famílies, professionals i voluntaris, així com programes d'esport i lleure, recerca i defensa dels drets de les persones amb discapacitat.

En resum, l'Associació Esclat és un referent en l'atenció a les persones amb paràlisi cerebral i discapacitats similars a Catalunya. Treballen per aconseguir la seva plena inclusió social i la millora de la seva qualitat de vida.

DESCRIPCIÓ DE LA INICIATIVA PROPOSADA

PROJECTE MONTESSORI: DETECCIÓ PRECOÇ I PREVENCIÓ DEL DETERIORAMENT NEUROCOGNITIU EN PERSONES AMB DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL

Breu descripció

Des de la Residència Esclat Marina, s'ha desenvolupat i consolidat un model específic d'intervenció per detectar precoçment i prevenir el deteriorament neurocognitiu en persones adultes amb discapacitat intel·lectual en context residencial. La iniciativa combina un protocol sistemàtic d'avaluació cognitiva i funcional amb un programa d'estimulació cognitiva basat en el mètode Montessori, integrat en l'atenció centrada en la persona, el treball sobre les activitats bàsiques de la vida diària i la coordinació interdisciplinària amb els equips d'atenció directa.

Iniciat el 2022 i actualitzat progressivament fins al 2026, el model permet obtenir dades longitudinals, ajustar les intervencions de manera individualitzada, preservar capacitats, reforçar l'autonomia funcional i millorar la participació activa de les persones usuàries. El 2025 la iniciativa ha treballat amb 39 participants, ha realitzat 46 avaluacions i ha assolit cobertura total en l'avaluació de les persones incloses en el projecte.

Aportació de valor de la iniciativa

L'aportació de valor de la iniciativa rau en haver convertit una necessitat emergent i poc abordada —l'envelliment i el risc de trastorn neurocognitiu major en persones amb discapacitat intel·lectual— en un model d'intervenció estructurat, preventiu i aplicable en el dia a dia d'un recurs residencial. La iniciativa integra detecció precoç, seguiment longitudinal, estimulació cognitiva adaptada, treball funcional en ABVD i presa de decisions basada en evidència. Això ha permès passar d'una lògica reactiva a una de preventiva i personalitzada, millorant la qualitat de la intervenció i generant un model transferible a altres recursos del sector.

Necessitat a la que respon

L'augment de l'esperança de vida de les persones amb discapacitat intel·lectual comporta una major exposició a processos d'envelliment prematur, deteriorament cognitiu i pèrdua d'autonomia funcional. Aquest col·lectiu presenta una vulnerabilitat elevada davant l'aparició de trastorns neurocognitius, sovint en edats més precoces que la població general, i continua havent-hi pocs recursos específics de detecció i prevenció adaptats a contextos residencials. Això impacta no només sobre les funcions cognitives en sentit estricte, sinó també sobre la capacitat d'orientar-se, comunicar-se, prendre decisions, participar en activitats significatives, sostenir rutines, mantenir habilitats relacionades amb les activitats bàsiques de la vida diària i conservar un sentit de continuïtat i benestar en el propi projecte vital.

A la Residència Esclat Marina, aquesta necessitat es fa especialment visible en el dia a dia del recurs residencial. Les persones ateses presenten necessitats de suport elevades i trajectòries vitals complexes. En aquest marc, prevenir l'aïllament, la passivitat, la pèrdua d'habilitats, la desconnexió de l'entorn i la disminució de l'autonomia no és un objectiu accessori, sinó una condició imprescindible per preservar la qualitat de vida. El projecte respon a aquesta necessitat: oferir una resposta preventiva, sistemàtica i personalitzada davant els processos d'envelliment cognitiu i funcional en persones adultes amb discapacitat intel·lectual.

Principals objectius assolits

El projecte ha permès consolidar un model d'intervenció integral orientat a la prevenció del deteriorament físic i cognitiu en persones amb discapacitat intel·lectual i/o paràlisi cerebral en procés d'envelliment. S'ha assolit la incorporació d'una mirada preventiva i interdisciplinària dins dels serveis residencials i d'atenció diürna, integrant la fisioteràpia preventiva, l'estimulació cognitiva i el seguiment funcional dins la rutina assistencial de les persones usuàries.

Un dels principals objectius assolits ha estat establir un sistema estable de detecció precoç i seguiment continuat del deteriorament cognitiu i funcional, permetent identificar necessitats de suport de manera anticipada i adaptar les intervencions segons l'evolució de cada persona.

Paral·lelament, el projecte ha contribuït a mantenir i/o millorar la mobilitat, la funcionalitat i la participació de les persones participants en activitats de la vida diària, afavorint una major autonomia i benestar. També s'ha consolidat el treball coordinat entre professionals de diferents disciplines, millorant la qualitat de l'atenció i la resposta integral a les necessitats derivades de l'envelliment.

Finalment, el programa ha reforçat el suport a les famílies i ha generat una major sensibilització sobre l'impacte de l'envelliment prematur en persones amb discapacitat.

Principals resultats obtinguts

Durant el 2025 la iniciativa ha treballat amb 39 persones participants i ha realitzat 46 avaluacions, assolint una cobertura del 100% en l'avaluació de les persones incloses en el projecte. Els resultats mostren el manteniment o millora de les puntuacions cognitives en el 77,77% de les persones participants i el manteniment o millora funcional en el 79,31%, segons els instruments utilitzats pel model d'avaluació. A nivell qualitatiu, s'ha observat una major adequació de les intervencions a les necessitats individuals, millor participació activa en les activitats, reducció de situacions de passivitat i una millor integració de l'estimulació cognitiva en la vida quotidiana del centre, així com la millora de la percepció de seguretat i suport per part de les famílies davant dels processos d'envelliment i deteriorament. La iniciativa també ha reforçat la presa de decisions tècniques basada en dades i ha facilitat l'extensió progressiva del model a nous contextos residencials de l'organització.

Abast de l'experiència

La iniciativa s'ha desenvolupat principalment a la Residència Esclat Marina i s'ha consolidat com un model aplicat en context residencial per a persones adultes amb discapacitat intel·lectual i necessitats de suport elevades. El seu abast no es limita a les persones participants directes, ja que la coordinació amb l'equip d'atenció directa ha permès transferir estratègies i aprenentatges al conjunt de la pràctica assistencial del centre. A més, el model ha entrat en una fase d'ampliació progressiva cap a altres recursos residencials vinculats a l'entitat, fet que n'acredita la capacitat d'escalabilitat interna.

Persones implicades en l'experiència:

Treballadores: 5
Membres equips directius: 8
Sòcies: 78
Ateses: 39
Voluntàries: 2

Principals factors clau d'èxit

Un dels factors clau d'èxit ha estat la combinació entre rigor metodològic i aplicabilitat real. El model no es queda en una proposta teòrica, sinó que articula eines estandarditzades d'avaluació, seguiment longitudinal i intervenció adaptada dins la dinàmica quotidiana del recurs. També ha estat determinant l'enfocament d'atenció centrada en la persona, que permet ajustar les activitats a les preferències, capacitats i ritmes individuals, incrementant la motivació i la participació. Un altre factor clau ha estat la coordinació interdisciplinària entre psicologia, logopèdia, equips d'atenció directa i coordinació del centre, que ha fet possible integrar la intervenció més enllà de les sessions específiques. Finalment, l'aposta per sistematitzar el model i generar dades útils ha facilitat la millora contínua i ha reforçat el potencial de transferència a altres recursos.

Dificultats i reptes superats

La iniciativa s'ha desenvolupat en un context d'alta complexitat assistencial, amb perfils diversos, variabilitat en la participació i condicionants associats a l'estat de salut, la motivació i la càrrega assistencial pròpia d'un entorn residencial. Un dels reptes ha estat mantenir una recollida de dades homogènia i sistemàtica al llarg del temps, especialment en la dimensió qualitativa. Un altre ha estat garantir una integració real de les activitats d'estimulació cognitiva en les rutines quotidianes, evitant que quedessin confinades a espais tècnics específics. També s'ha hagut d'ajustar la intensitat i forma de les sessions a perfils diversos, sense perdre qualitat metodològica. La iniciativa ha anat superant aquests reptes a través de l'adaptació progressiva del model, la formació dels equips, la coordinació interdisciplinària i la incorporació de mecanismes de seguiment i reflexió contínua.

Elements innovadors que aporta la iniciativa

La innovació de la iniciativa no rau en un únic recurs o activitat, sinó en la construcció d'un model de servei específic per abordar l'envelliment i el risc de deteriorament neurocognitiu en persones amb discapacitat intel·lectual. El model articula, en una sola arquitectura d'intervenció, un protocol sistemàtic d'avaluació cognitiva i funcional, la generació de dades longitudinals, sessions d'estimulació cognitiva adaptada basades en el mètode Montessori, treball funcional sobre les ABVD i coordinació amb l'equip d'atenció directa per afavorir la generalització dels aprenentatges. Aquesta combinació permet transformar una pràctica sovint reactiva en una resposta preventiva, estructurada i personalitzada. La iniciativa també és innovadora perquè trasllada coneixement especialitzat a un entorn d'atenció quotidiana i el converteix en un model operatiu, sostingut i útil per a la presa de decisions, la millora contínua i l'escalabilitat.

Principals factors que permeten la transferència i replicabilitat:

La transferibilitat de la iniciativa es basa en un model d'intervenció estructurat, protocol·litzat i adaptable a diferents serveis d'atenció a persones amb discapacitat intel·lectual i/o paràlisi cerebral en procés d'envelliment. El projecte no depèn d'actuacions puntuals ni del coneixement d'una única professional, sinó d'una metodologia definida que integra processos d'avaluació, seguiment i intervenció interdisciplinària.

Entre els factors que en faciliten la replicabilitat destaquen criteris d'inclusió i derivació definits, l'ús d'eines de valoració estandarditzades i adaptades, i la planificació periòdica d'avaluacions cognitives i funcionals que permeten un seguiment objectiu i longitudinal de cada persona usuària.

El model incorpora protocols de fisioteràpia preventiva i estimulació cognitiva, transferibles a centres residencials, de dia o ocupacionals. A més, es basa en el treball coordinat entre diferents perfils professionals (psicologia, fisioteràpia, logopèdia i atenció directa), fet que facilita una atenció integral i la seva aplicació en altres organitzacions.

El projecte combina recursos accessibles i sostenibles: formació interna, materials de baix cost, eines digitals de registre i implantació progressiva, fet que permet adaptar el model a cada entitat.

Finalment, l'experiència des del 2022 i els resultats obtinguts reforcen el potencial del programa com a model escalable i bona pràctica de referència en l'àmbit de l'envelliment i la discapacitat.